

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Huisman, Hanneke

Kenmerk

Z.23.413673 / D.23.1699708

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Actualisatie beheer- en tarievenverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2024

Onderwerp

Actualisatie beheer- en tarievenverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2024

Voorgesteld besluit

1. de beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2024 incl. toelichting vast te stellen
2. de verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2024 incl. tarieventabel 2024 vast te stellen

Inleiding

De beheerverordening, nadere regels en toelichting gemeentelijke begraafplaatsen Heerenveen zijn geactualiseerd. De verordeningen sluiten daarmee beter aan op de huidige praktijk ten aanzien van exploitatie, administratie, beheer en begraven. Daarnaast spelen we in op wensen en maatschappelijke ontwikkelingen wat betreft begraven en cremieren. Een tendens als natuurbegraven gaan we onderzoeken.

De jaarlijks vast te stellen begraafplaatstarieven zijn onderzocht op marktconformiteit en aangevuld met tarieven ten behoeve van betere aansluiting op de vraag en het bieden van meer duidelijkheid naar rechthebbenden/nabestaanden. Naast verhoging van de tarieven hebben we onderzocht of we hogere inkomsten kunnen genereren door het dienstenaanbod te verhogen en kosten kunnen verlagen ten aanzien van het huidige aanbod.

Voorgesteld wordt om de beheerverordening en tarievenverordening incl. tarieventabel vast te stellen.

Beoogd effect

Toelichten van de aanpassingen van de begraafplaats verordeningen en tarieven, voorgesteld ten behoeve van een betere aansluiting bij maatschappelijke ontwikkelingen, tendensen, dagelijks beheer, vereenvoudiging van de begraafplaatsadministratie en gunstiger verhouding kosten-inkomsten.

Argumenten

1.1. Actualisatie verordening en nadere regels

De huidige beheerverordening en met name de nadere regels sloten niet voldoende meer aan op de dagelijkse praktijk wat betreft uitgifte, administratie en beheer/begraven. Deze zijn aangepast op de dagelijkse praktijk en vraag, binnen de kaders van de Wet op de Lijkbezorging. De administratieve lasten worden verlaagd door het instellen van een meldingsplicht voor grafbedekking. Alleen in het geval van afwijking van de voorwaarden voor grafbedekking is voortaan nog een vergunning nodig.

1.2. Verhoging tot marktconforme tarieven

De tarieven zijn vergeleken met omliggende gemeenten, begraafplaatsen en crematoria, om te komen tot marktconforme tarieven. Uit het onderzoek volgt dat het merendeel van de tarieven kan worden verhoogd en deels marktconform is. Ook het tarief van €10.000,- voor eeuwigdurende/onbepaalde grafrust is marktconform en landelijk gezien een redelijke tarief voor gemeentelijke begraafplaatsen. We kiezen voor grotendeels marktconforme tarieven, waarbij jaarlijks indexerende niet nodig is, periodieke toetsing aan de markt wel. Om verdubbeling van tarieven te voorkomen zijn enkele voorgestelde tarieven nog niet volledig verhoogd tot marktconform. Daarnaast zijn er tarieven toegevoegd en uitgesplitst om de keuzemogelijkheden te vergroten maar ook om duidelijkheid te geven.

In de voorgestelde tarieven is het uitgangspunt om verlenen van langdurige grafrechten, voor de aanvrager in verhouding financieel aantrekkelijker te maken dan kortdurende. De tarieventabel is nader uitgesplitst en aangevuld om meer duidelijkheid te geven in de tarieven die we hanteren en combineren. Meer duidelijkheid bieden is ook een aandachtspunt in brieven en facturen naar aanvragers, rechthebbenden en nabestaanden.

1.3 Aanpassing aanbod

Voor gemeenten is het kostendekkend exploiteren van traditionele en meerdere begraafplaatsen niet haalbaar. Dat is een landelijk gegeven. We kunnen wel mogelijkheden onderzoeken om het verschil in de begroting zo klein mogelijk te houden. Dat kan in beperkte mate door het verhogen van tarieven. We willen echter ook de keuze voor begraven aantrekkelijker maken door het vergroten van het dienstenaanbod. Daarnaast hebben we gekeken naar kostenverlaging door aanbod te laten vervallen. We stellen voor het dienstenaanbod te vergroten door het aanbod grafrecht termijnen te vergroten met 10, 50 en 100 jaar en bijzetten van urnen aantrekkelijker te maken. We stellen voor het aanbod te beperken ten aanzien van algemene graven en nieuwe keldergraven.

Toelichting aanpassing aanbod:

1.3.1 Aanbod grafrecht termijnen vergroten met 10, 50 en 100 jaar

Bij de afweging voor begraven of cremieren speelt vaak mee in hoeverre nabestaanden belast worden met kosten of onderhoud. Om de keuze voor begraven aantrekkelijker te maken en nabestaanden meer te ontlasten stellen we voor enkele termijnen toe te voegen. In de tarieventabel zijn voor verlenen van grafrechten voor een particulier graf periodes voor 10 en 50 jaar toegevoegd. Dit geldt voor het verlenen van grafrechten voor particuliere graven.

1.3.2 Bijzetten urnen en urnengraven

De tendens om voor cremieren of andere methodes te kiezen zet door ten koste van begraven. Dat kunnen we niet keren, we kunnen echter wel mogelijkheden voor bijzetten van urnen en asbussen bieden. Dat betreft het bijzetten in een graf of urnengraf, urnennis of columbarium. Bovengronds bijzetten is niet op alle begraafplaatsen mogelijk, ondergronds wel.

1.3.3 Aanbod laten vervallen

Uit screening op aanbod waarvan de kosten de inkomsten overschrijden, volgt het voorstel om algemene graven en nieuwe keldergraven niet meer aan te bieden. Beide opties hebben ook negatief effect op de capaciteit van de begraafplaatsen. Als alternatief voor algemene graven (max 10 jaar, geen uitsluitend recht) worden particuliere graven met uitsluitend recht voor 10 jaar toegevoegd. In de regel worden grafrechten voor particuliere graven vaak verlengd, bij algemene graven is dat niet mogelijk. Na de verplichte grafrust komen deze weer vrij maar gedurende die periode zijn er geen inkomsten. Het begraven op kosten van de gemeente in een algemeen graf blijft wel van toepassing.

We stellen voor om de mogelijkheid voor (vergunnen) van nieuwe keldergraven niet meer aan te bieden gezien het ruimtebeslag van keldergraven, administratieve lasten i.v.m. vergunningstraject en het lastiger ruimingsproces (onvolledige vertering). In plaats van het bouwen van nieuwe kelders bieden we

bestaande keldergraven aan, waar afstand van is gedaan. De vraag naar nieuwe keldergraven is beperkt geweest afgelopen 10 jaar. Er zijn voldoende bestaande keldergraven beschikbaar die aangeboden kunnen worden om aan de vraag te kunnen voldoen. De uitgifte van bestaande keldergraven is kostendekkend en er hoeft geen vergunningstraject meer voor gevolgd te worden.

1.4 Vaststelling nadere regels via college

De voorgestelde beheerverordening is tot hoofdlijnen beperkt en nader uitgewerkt in de Nadere regels. De beheerverordening dient door de raad vastgesteld te worden maar de uitwerking hoeft dat niet. Om flexibel en snel op maatschappelijke ontwikkelingen, wensen, trends en dagelijkse praktijk in te kunnen spelen worden de nadere regels voortaan door het college vastgesteld.

1.5 Natuurbegraven

We zien een toenemende populariteit van natuurbegraven/onderhoudsarmer begraven. Omdat de onderhoudskosten op een natuurlijk ingerichte begraafplaats of afdeling minimaal zijn kunnen deze graven tegen een lager tarief aangeboden worden en nabestaanden worden niet belast met onderhoud van grafbedekking. We gaan onderzoeken of het eventueel aanbieden van het concept natuurbegraven op een afdeling van de gemeentelijke begraafplaatsen van meerwaarde kan zijn.

Risico's of kanttekeningen

Het voorstel betreft oa. een verhoging van tarieven tot merendeels marktconforme tarieven. In dit voorstel zijn een aantal voorstellen gedaan om kosten te verlagen en meer inkomsten te genereren. Daarmee zal de exploitatie niet kostendekkend worden. Dit geldt landelijk voor gemeenten met meerdere begraafplaatsen en waar het beheer en onderhoud op de exploitatie drukt. Het is niet voorspelbaar in welke mate tariefsverhoging een effect op de exploitatie en aantal begravingen zal hebben. Verhoging van tarieven ligt gevoelig ten aanzien van begraven en verlengen van grafrechten en kan leiden tot minder begraven.

Momenteel is de kostendekkendheid van begraven 46%, op basis van de begroting/jaarrekening. Het negatieve verschil in de begroting is ca 325,000,-. Op basis hiervan zouden tarieven/inkomsten in theorie verdubbeld moeten worden om kostendekkend te zijn. Bij een verdubbeling ontstaat echter het risico dat we ons uit de markt prijzen en de vraag naar begraven en verlengen grafrechten, en daarmee inkomsten nog verder afnemen.

Een juiste benadering zou zijn om op basis van een zorgvuldige analyse naar kostendekkende tarieven te kijken, waarbij wordt gekeken naar welke kosten kunnen/mogen worden toegerekend. En vervolgens vraagt dat een vertaalslag naar de separate tariefgroepen voor begraven.

We stellen voor om een stapsgewijze verhoging toe te passen en te besluiten voor verhoogde en grotendeels marktconforme tarieven voor 2024. Deze zijn bepaald op basis van bijgevoegde benchmark. Om verdubbeling van tarieven te voorkomen zijn enkele voorgestelde tarieven nog niet volledig verhoogd tot marktconform. Daarbij komen we in 2024, in lijn met het besluit om ook te komen met kostendekkende tarieven voor o.a. omgevingsvergunningen en voor de behandeling van de voorjaarsnota 2024, met een zorgvuldige uitwerking van kostendekkende tarieven voor begraven. Die kunnen dan vanaf 2025 worden toegepast.

Communicatie en participatie

De verordeningen en tarieven worden uw raad gelijktijdig met de overige gemeentelijke belastingverordeningen aangeboden en op de gebruikelijke wijze gepubliceerd. De in de gemeente Heerenveen werkzaam zijnde uitvaartondernemers worden geïnformeerd over de aanpassingen en wijzigingen van de tarieven.

Financiën

De impact/gevolgen van de tariefsverhoging op de begroting is moeilijk te voorspellen omdat we niet vooraf weten hoeveel er begraven/bijgezet gaat worden. De tendens is echter dat er steeds minder begraven wordt. Bij een teruglopend aantal heeft verhoging van tarieven tot gevolg dat dit niet direct een negatief effect op de inkomsten heeft. Bij een gelijkblijvend aantal verleende en verlengde grafrechten/begravingen zijn de inkomsten hoger dan in de huidige situatie.

Zie ook onder Risico's of kanttekeningen

Bijlagen

1. Beheerverordening voor gemeentelijke begraafplaatsen Heerenveen 2024
2. Toelichting beheerverordening voor gemeentelijke begraafplaatsen Heerenveen 2024
3. Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten 2024 incl. tarieventabel 2024